

Доброго дня! Тема уроку. Правила побудови складних речень. Логічні помилки в складних реченнях

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

Основний зміст уроку

Теоретичний блок

У будові складних речень найчастіше трапляються такі **помилки**:

1. Надмірне ускладнення складнопідрядного речення підрядними частинами. Деякі з них можна замінити дієприкметниковими або дієприслівниковими зворотами.

Неправильно	Правильно
<i>Підготовку до складання ЗНО організують відповідно до програми, яку оприлюднюють заздалегідь, з використанням найновіших посібників, інформацію про які можна знайти в Інтернеті.</i>	<i>Підготовку до складання ЗНО організують відповідно до оприлюдненої заздалегідь програми, використовуючи найновіші посібники, інформацію про які можна знайти в Інтернеті.</i>

2. Відрив підрядного означального речення від пояснюваного слова, що може спричинити двозначність у сприйнятті змісту.

Неправильно	Правильно
<i>Нарада відбулася в кабінеті директора, який знаходився на другому поверсі.</i>	<i>Нарада відбулася в розміщеному на другому поверсі кабінеті директора.</i>

3. Порушення логічних зв'язків між частинами складносурядного речення через неправильне вживання сполучника.

Неправильно	Правильно
<i>Бібліотека отримала нові видання словників, і учнів про це вчасно не повідомили.</i>	<i>Бібліотека отримала нові видання словників, але учнів про це вчасно не повідомили.</i>

Виділяють такі особливості побудови складних речень:

1. Кожне просте речення у структурі складного має бути правильно побудоване. Наприклад: *Перше, на чому я хочу наголосити, – це взаєморозуміння і взаємоповага в родині.* (Неправильно: *Перше, на чому я хочу наголосити, – це на взаєморозумінні й узаємоповазі в родині*). Щоб перевірити, виділяємо кожне просте речення: 1. *Перше – це взаєморозуміння і взаємоповага в родині.* (а не: *Перше – це на взаєморозумінні й узаємоповазі в родині*). 2. *На чому я хочу наголосити.*

2. Частини складного речення повинні бути однопланові за змістом і граматичним оформленням. Наприклад: *На зборах розглядали питання, хто представлятиме наш клас на шкільному фестивалі «Моя родина», а хто вболіватиме за нашу команду.* (Неправильно: *На зборах розглядали питання участі нашого класу в шкільному фестивалі «Моя родина» і хто вболіватиме за нашу команду*).

3. Щоб уникнути повторення тих самих слів, у наступній частині складного речення їх пропускають або замість них уживають співвідносні займенники (він, такий, який, що тощо), прислівники (тут, там, тоді тощо). Наприклад: 1. *Дідусь і бабуся захоплюються народними піснями, а батьки – класичною музикою.* 2. *Хоч Шевченкового «Кобзаря» ми вивчали у школі, та в нашій родині його часто перечитують.*

4. Підрядне означальне речення потрібно співвідносити в головному з тим іменником, від якого ставимо запитання. Наприклад: *Ми зайшли в гості до дідуся, який щойно повернувся з відпочинку в Карпатах.* (Неправильно: *Ми зайшли до дідуся в гості, який щойно повернувся з відпочинку в Карпатах*).

Практичний блок

1. Редагування речень

- *Зредагуйте подані речення. Які норми в них порушені?*
- *Визначте тип кожної з виправлених помилок.*

1. Усі, хто бажають взяти участь у конференції, повинні зареєструватися. 2. Якщо присмоктування кліща попередити не вдалося, необхідно його обережно видалити і обстежити безкоштовно на зараженість вірусом кліщового енцефаліту в бактеріологічній лабораторії. 3. Багато різних битв відбулося на землі, і всі вони доводять, що не обов'язково війною, а в межах розуму можна домовитися з будь-яких питань. 4. Людський потік через наш двір перекрити навряд чи можливо. А як хочеться, щоб він був прикрасою і школи, і селища.

2. Бліцопитування

- Дайте відповіді на запитання.

1. Яке речення називається складним?
2. Яким чином можуть поєднуватися частини складного речення?
3. Яке речення називається складносурядним?
4. Яке речення називається складнопідрядним?
5. Які розділові знаки ставляться в безсполучниковому реченні?

3. Граматична трансформація

- Перетворіть прості ускладнені речення на складні, замінивши відокремлені члени підрядними реченнями.

1. Пройшовши з кілометр, вони знову побачили короткі спалахи й темні постаті в житах. 2. Неподалік від їхньої убогої хати стояв розкішний будинок, оточений густим садом. 3. Не спитавши броду, не лізь у воду. 4. З-поміж багатьох поданих страв найсмачнішою вважалася камбала, приготовлена способом, відомим лише господаркам Лебединого острова. 5. Ішли межі стін, грубо зложених з сірого каменю, вишитих блідими перами папороті. 6. Над головами простиралося небо, повне загадкових світів. 7. Маючи в серці стільки доброти, чи ж можна служити злій справі? 8. Виткнулася валка саней, навантажених великими дубовими колодами.

4. Визначте види зв'язку між простими реченнями:

1. Уродило жито, та нікому жати: пішли наші хлібороби списами орати. 2. Згадай, якою ти була в ту ніч, коли твоє кохання розцвілося: була ти наче лісова царівна у зорянім вінку на темних косах. 3. У лісі було тепер зовсім тихо; внизу яром клубилася мряка, але вершки дерев уже купалися в рум'яній заграві. 4. Вже в далині високій сяють зорі, густий туман над озером повис, і спить земля, і води сплять прозорі, і тихо спить густий зелений ліс. 5. На прю стає холодний ранок ще схід дрімає в сизій млі, а голубий, як льон, серпанок затлівсь над скибками ріллі. 6. Можна прострелити думку, що мозок народить, думки ж не вбить.

5. Цифровий тест

- Позначте кожне речення відповідною цифрою.

1 — ССР, 2 — СПР, 3 — БСР, 4 — СР з різними видами зв'язку.

1. Ти до мене прийшла не із казки чи сну, і здалося мені, що стрічаю весну. 2. Будем іти ми з тобою тоді в ніжному вітрі до рання, вип'ю я очі твої молоді, повні туману кохання... 3. Десь вітер грає на віолончелі, морозні пальці приклада до скла, і ти одна в зажуреній оселі замріяно схилилась до стола. 4.

Ще в дитинстві я ходив у трави, в гомінливі трепетні ліси, де дуби мовчали величаво у краплинах ранньої роси. 5. Мріють крилами з туману лебеді рожеві, сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

§ 30 с.101-104 Вправа 354, 357 .